

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 42.

Duminescă 19. Octomvrie.

1841.

Domnule Redactor!

Нѣ есте totdeauna дн петинга фиеше-кървіа а кѣноаще днтѣмплъріле вѣрва-цілор марі, маї вѣртос а челор че дѣпѣ непорочіріле, че аѣ авѣт але сѣфері дн віадѣ, рѣтъчінд фѣрѣ адѣпост, токма ка вн метеор с'аѣ стіне дн окії прівіторіѣлѣ, — de нѣ аѣ днгріжіт дншіші пентрѣ сіне дн віадѣле, лѣсѣндѣші дн скріс поменіреа патімілор. Анекдотеле че чіркълеазѣ дн гѣріле оаменілор, adese орї дн ал чінчілеа-ал шаселѣ ісвор, нѣ дндестѣлеазѣ пре оамені кѣ дѣх ші сімдіре; ші вн віограф, че с'ар лѣа дѣпѣ асфел де тѣртѣріі, нічі шіе нічі ерозлѣ сѣѣ нѣ ар пѣне монѣмнт де чінете.

De асфеліѣ де вѣрваці авѣнд пої (маї вѣртос арделеніі) маї тѣлді, тѣ сімді порочіт дн ісвоареле че ам амѣлѣ а тріміте врео кѣтева потіде дн віаца а дої вѣрваці аї пощрі, дн чеї маї стрѣлѣчіді кѣ днвѣдѣтѣра ші неажѣнші кѣ рѣвна, Г. Шінкаї ші С. Клеїн.

Ісвоарелеті сѣнт — а) о Елеціе лѣтїнеаскѣ де днсѣнші Г. Шінкаї дн 91 de

dictiche кѣ pote дн віаца са, албі С. Клеїн ші алтора, че се аѣлѣ дн L: Nagy de Retsetsen Orodias, тіпѣрітѣ ла Oradiea mare ла аѣл 1804, дела фаца 189 пѣлѣ 219, — дн бібліотека Прѣ Ч. D. Канонік І. Алпіні, кареле кѣ тѣлѣтѣ вѣпѣтате тіоаѣ днпѣртѣшїт; кѣ атѣта маї непредѣїт фїнд ачест ексемплар, кѣ кѣт ел аѣ фост албі Шінкаї днсѣнші, прекѣм аратѣ о днсемпаре кѣ дерѣса ла сѣфршїтѣл прекѣвѣнтѣріі фаца XII. кѣ ачесте кѣвінте: Carissimo meo Sinkai!!! „dono mitto M. Tertina; — б) Каталогеле Бібліотечїі Семінарїѣлѣ ші а тѣлѣпѣстіріі.

Ш І Н К А І.

Елеціеа поменітѣ кѣпрінде маї днтѣлѣ віаца авторѣлѣ еї пѣлѣ ла 1803, дѣчі лѣвделе поменіділор М. Tertina ші L. Nagy претінілор сѣї дн Țingaria. Ної днтѣлѣтѣшїт аїчі днтѣрѣлѣса пѣмаї партеа чеа днтѣлѣѣ дн лімба орідіналѣ, лѣсѣнд аѣарѣ чеалалѣтѣ ка чеа маї пѣдїн інтересантѣ, іар дѣпѣ ачѣеа потеле дн лімба ром. днсѣ прескѣртате.

E L E G I A.

Nobilis Transilvani, G. Sinkai de eadem, AA. LL. phil. SS. Theol. Doctoris Romani, — data ad auctorem Orodias, M. Varadino ipso festo die S. Michaelis a 1803, ex Episcopali Darabanthiano Tusculano.

Nomine non solo, ut quidam, sed magne poësi
 Vir latia ex patria, vir deamate mihi!
 Quis sim, qui exemplo multorum facta bonorum
 Canto elegiaco Carmine, forte rogas?
 Inque his Te quoque quod jubeam salvere poëtam
 Percelebrem ignotus, res Tibi nonne nova?
 Ille ego sum, cujus generavit Sinka parentes,
 Exornat quorum cera vetusta lares.
 Nutriit in studiis primum me Musa Szabedi,
 Sámsondina dein patria cara mihi.
 Nutriit Agropolis gemina me postea messe,
 Claudiaci unde peto docta Lycea fori.
 Hic ego deliciis Phoebi consuescere primum
 Coepi et Parnassi scandere laeta juga.
 Bistricium hinc migrans Ciceronis in arte diserta
 Ingenium placuit excoluisse meum.
 Inde Balásfalvam docturus tendo juventam
 Annum, quo lapso Roma videnda fuit.
 Transegi Romae lustrum, quo tempore dignus
 Lauro quum fuerim, Laurea bina data est.
 In studiis, fateor gratus, me Roma juvabat,
 Omnis enim patuit Bibliotheca mihi.
 Dum patuit, multis e libris multa notavi,
 Cujus erat Stephanus Borgia causa rei.
 Cum doctis solitus consummere tempora semper,
 Quos adstare mihi is jussit et esse duces.
 Urbe redux annum jubeor remanere Viennaë,
 Natalis socio regna petente soli.
 Hic Methodum didici, Canones et Jura per annum,
 Et sum scrutatus plurima scripta manu.
 Hic mandata typis legi noctuque diuque,
 Historiam ut Dacicam condere rite queam.
 Cornides exacuit stimulis, Benkó atque Garampi
 Fautoremque egit quisque patrocínio.
 Adstitit his cunctis mihi plus Darabanthius unus,
 Romam mittendi maximam cura mei;
 In patriam reduci pariter non defuit unquam,
 Nunc etiam egressum protegit atque fovet;
 Cui Deus idcirco, precor, addat Nestoris annos,
 Maxima et in coelis praemia sero ferat.
 Ad patriam rediens, referam nunc, quae bene feci
 Pro cultu gentis proque decore meae.
 Principia edideram, vulgaram Grammata, quin et
 Alphabeta duo, qualia Norma tenet.
 Doctrinam Christi deduxi fusius, unquam
 Quam fuerat Valachis traditus iste liber.

Deerat Ars patriis numerandi recta palaestris,
 Hanc etiam studui prognerare novam.
 Ter peragranda fuit mihi Transilvania tota
 Josephi jussu regis apostolici.
 Ter peragratus eam pro linguae et gentis honore
 In Valachis statui commoda multa scholis.
 Quas modo non augere, ast una reddere firmas
 Per bis sex hyemes maxima cura fuit.
 His exantlatis consecratisque saluti
 Communi, cogor pessima quaeque pati.
 Quid, quod et a studiis cogor secedere nostris,
 Et colere ingenio rura aliena meo.
 Namque, dolor! terris erepto Rege Josepho,
 Qui, pol! perpetuo vivere dignus erat;
 Primum Teutonicae mandant primordia linguae
 Ne doceam, audacter dura minando mihi;
 Tam fictas causas, et qui me perdere possint,
 Quaerunt, propitii sed vetuere poli.
 His aliisque malis vexatus munere gesto
 Insons exutus praesidioque carens
 Historiam quondam coeptam exarare resumo,
 Quam nequii ob fatum continuare prius.
 Hungariaeque mihi cum spes magna esset in oris
 Volvendi libros scriptaque prisca manu,
 Musarum studiis florentem commigro Vardam,
 Fautores plures quae fovet alma mihi.
 Hic ego dum veteres pro more saluto patronos,
 Praesulis Ignati devenerorque lares,
 Devenerorque hospes Canonis de nomine dicti
 Concilii graeci limina amica mihi:
 Accedo plures demum, quos contigit olim
 Novisse in populo ac nobilitate mihi.
 Hic etenim crebri florent non stemmate solum,
 Ast etiam illustres pallade utraque viri.
 Praecipuos inter primus mihi aditur amicos
 Tertina, Regalis gloria rara scholae:
 etc. etc.

Г. Шинкаї с'аъ пѣскѣтъ дн 28 Февр.
 1754, (нѣ 1753), динтр'о фамиліе веке
 повимъ ромѣнеаскѣ дн Шѣвшѣд, че
 есте зн сат маре кѣ сѣкѣи ші ромѣні дн
 сказнѣл Мѣръшѣлѣи, знде пѣриндѣи лѣи лѣ-
 кѣіа прѣ о мошіе немешаскѣ днсѣ зѣло-
 цитѣ. Ачастѣ фамиліенш трѣѣа предика-
 тѣл дела Шинка веке дн Дистріктѣл Фѣ-

гѣрашѣлѣи, знде авѣсе одініоарѣ лѣѣіте
 мошіи, аша кѣт ші Шинка поаѣ маі тѣр-
 зѣѣ кіар прѣ мошіеа ачеднѣи фамиліи сѣ
 рѣдѣкѣ, прекѣт днсѣл днпайнтеа Dietii а-
 чеднѣи церї ла 1792 зиче кѣ аѣ доведит;
 днсѣ сателе ачесте днкѣ дн копилѣрїеі
 сѣ фѣкѣрѣ милітаре.

Ел авѣ ши алт фрате маї mare анѣ-
me Ioan, кареле ла анѣл 1795 дп бѣтаеа
дела Lörch лѣнгъ Реп ка капитан ла ал-
доїлеа regiment ромѣнск де марѣни вѣ-
тежѣще аѣ мѣрїт.

Дпвѣдѣтѣрїле ле аѣ дпченѣт маї дп-
тѣѣ дп Савед, че есте зп сат пѣтаї секѣенеск
дп Сказнѣл пѣрѣшѣлѣї, дпсѣ пеплѣкѣн-
дѣї ачест лок ши дпторкѣндѣсе акасѣ аѣ
дпвѣдат маї дпколо ла Скоала локѣлѣї
де пацѣреї сѣпт грїжа пѣрїндаскѣ маї
мѣлтѣ време.

Деаколо дѣкѣндѣсе ла Ошорхеїѣ дп
колеѣїл реформаѣлор аѣ сѣпт челе маї
дпнтѣїѣ елементе але лїмѣї латїнеѣї ши
зпгрѣеѣї маї вѣртос сѣпт поваца дпвѣ-
датѣлѣї Проф. Александрѣ Коваспої.

Din Ошорхеїѣ, знде дої анї петрекѣ,
дѣпѣ сѣатѣл фрателѣї сѣѣ челѣї маї mare,
се дѣсе ла Клѣж, знде дп Гїмнасіѣл Ка-
толіѣлор сѣпт Іесѣїдї прїмїндѣсе дп Се-
мїнарїѣл тїперїлор деаколо аѣ коптїнат
класеле де граматїкѣ ши поетїка, кѣ чеа маї
mare сілїндѣ, ка нїмене сѣ пѣл дптреаѣѣ.

Дела Клѣж сѣ дѣсе пре реторїкѣ ла
Бїстрїдѣ петрѣ лїмба петдаскѣ дп Гї-
мнасіѣл асемеѣа Католіѣеск сѣпт Пїарїете:
де знде апої зп ап петрекѣнд аѣ венїт ла
Блаж, ка сѣ се кѣлѣгѣрѣскѣ.

Прїмїндѣсе аїчї дп мѣлѣстїре пѣтаї
декѣт сѣ рѣндѣї де Професор ла реторї-
кѣ ши поетїкѣ, дп врѣѣтѣ фїнд пѣтаї де
20 де анї, їар ла сѣжрїшїтѣл анѣлѣї каре-
ле ера 1774 дпн воеа маї марїлор сѣї, ши
маї вѣртос ал Егѣменѣлѣї деатѣнча Ігн.
Даравант, кареле апої фѣ Епїскоп ла О-
радіеа mare, дппрезѣпѣ кѣ П. Маїор сѣѣ
трїмїсе ла Рома дп колеѣїл де пропaгanda,
знде кѣлѣгѣрїї деаїчї маї дела дпченѣтѣл

зпїрїї авеа фѣндаѣїе, сѣ аздѣ фїлософїеа
ши теолоѣїеа.

Дп Рома фїнд дп 5 анї, пѣпѣтаї кѣ
дпвѣдѣтѣрїле пѣмїте кѣ атѣта рѣвнѣ ши
спорїѣ ле аѣ дпвѣдат кѣт дпнтр' амѣн-
доаѣ аѣ прїмїт grad de докторат, а кѣ-
рѣїа дппломѣт дптреаѣѣ о дескрїе дп Но-
та 8, — dar' дпкѣ прїп Бїбліотїчїле челе
вогате але вечнїчїї четѣдї аѣ адѣнат кѣ
неостенїтѣ стрѣданїе матерїале петрѣѣ ве-
стїта лѣї Історїе, кареа деатѣтеа орї о
поменеѣе дп тоате Скрїерїле сале, ши
ла аша де пѣдїнї е кѣпоскѣтѣ! Бїбліоте-
чїле черчетате аѣ фост а Ватїканѣлѣї,
Sopra Minerva, ad Agacelli, a Benedїktїni-
лор, ши а колеѣїлѣї дѣ пропoganda, акѣ-
рїа се зїче а фї фост пѣзїторїѣ (custos)
дп делѣнгѣ време. Ажѣторїѣл сѣѣ чел
маї де фрѣнте їаѣ фост дп Рома Кар-
дїналѣл Стеф. Борѣїа, секретарїѣл ко-
леѣїлѣї поменїт *), кареле пѣпѣтаї їаѣ
кѣдїгат словоzenia дела Патрїархѣл де а
четї орї че кѣрѣдї, ши а черка орї че Бї-
влїотечї, чї ши пре зп преот дпвѣдат кѣ
ванї лаѣ токнїт, кареле сѣл дѣкѣ, дп орї
че време ар поѣтї, прїп тоате бївлїотечї-
ле ши соѣїетѣдїле дпвѣнате, — ши алмїн-
трїле дпн ворѣїрїле ши кѣпоѣїндѣа, че аѣ
авѣт дп каса ачестѣї пѣтернїк ши дпвѣдат
патрон, кѣ о мѣлѣїме де оаменї дпвѣндаї
romанї ши стрїнї; кѣрора ера рекомен-
дат де кардїналѣл, неспѣс фолос кѣ-
дїгѣндѣшїї дп їсторїе ши алте щїїнде.

Дпторкѣндѣсе дпн Рома зп ап аѣ зѣ-
вовїт дп Вїена, знде аѣ дпвѣдат methodїка
ши катехетїка дп шкоала нормалѣ дела
С. Ана, ши дрептѣрїле, адекѣ ал фїреї,

* (Ачеста, пѣ Шїнкаї аѣ фост секретарїѣ.

чел деовише, а пороаделор, ши чел висерическ дн университате, сънт Пехем ши алциі. Аколо петрежанд авз прілеж а се кзпоаце ши асе днпретині кз маі тмлці вестіці вѣрваці днвѣдаци, прекзт D. Корнідес критікъл, I. Бенкео деографо-історікъл, I. Гарампі Архіепіскопъл ши пѣвсіъл дн Віена, каріи л'аѣ ажѣтат кз сѣатъл ши кз кѣрці дн библіотечіле лор.

Дн Віена венінд дндрѣнт ла Блаж ла анъл 1780 фѣ оржндзнт Діректор дн шкоалеле портале деаічі, кз плата де 300 ф, каре дерегѣторіе негрешнт кз маре рѣвнѣ о аѣ пѣртат дн 12 ані; днсѣ дн перпорочіре ши прін: реакціеа времілор деатѣча ши десѣстареа а тѣлтора, каріи пѣ ера плекаці аі пѣртині, фѣ лісціт дн дерегѣторіе (аічі днчеп анекдотеле, каре маі вине есте се шарѣ дн вечі некзпоскѣте). Рѣвна ши гріжіреа дн сѣера Дерегѣторіеі сале о докзментеазѣ кз 2 тестімоні, врі дела Інспекторѣл шкоалелор портале де пре атѣчї I. Лехенфелд, ши дела D. Каіан преатѣчї Ценерал Нотаріѣ ал клерѣлѣ знт.

Дн Блаж се трасе дн Кѣрціле грофѣлѣ D. Ван де Цага, знде фѣ Економ ши Педагог ла 3 прѣчї аі пѣмітѣлѣ гроф дн време де 6 ані.

Де ачі с'аѣ дѣс дн Ългаріа, маі днтѣѣ дн Орадїеа маре знде вежіѣл сѣѣ Патрон I. Даравант атѣчї Епіскопаколо л'аѣ пріміт кз тоатѣ драгостеа, кз гжнд, ка аѣлжнд зи прілеж взи сѣ теаргѣ ла Пеца ка дн вїетїеріле библіотічї Цѣрїи ши грамматофілажіѣл лѣї Ковачічсѣши адѣне, че ар пѣтеа аѣла де ажѣторіѣ пентрѣ історіа маі сѣс поменїтѣ.

Аічі се сѣжршеск потїделе дн пѣміта карте днсѣ дн каре се паре маі днделзпгѣ време а фї петрежѣт аколо ла Орадїе.

Пре ла 1809 аѣ фост ла Бѣда, прекзт се веде дн прекѣвжптареа лѣї ла адоа едіціе а Граматічї лѣї Клаін ла Бѣда днтр'ачел ан; — пре ла 1814 саѣ маі днторс іарѣши ла Блаж ка сѣл прїтеаскѣ адоаѣ оарѣ ла тѣпѣстїре, іар' дѣпѣ ачееа знде, кзт аѣ. петрежѣт ши аѣ тѣрїт, алціі поате вор фї маі дн старе де ане пѣтѣ спѣне, — Атѣта пѣмаі се маі щїе, кз п'аѣ фост хїротонїт Преот.

Кѣрціле лѣї аѣ фост: —

1) *Historia Daco-Romana sive Valachica*, — саѣ *Annales etc.* деспре кареа ла Not. 25 скріе, кз преатѣчїа кзпріндеа треї томѣрї преа марї дн фолїо дн врео кѣтева сѣте де коале *). Сѣ аѣлѣ тапѣскрісї дн Бібліотека рѣпѣсс. Епіскоп ал Орѣзїї Сам. Вѣлкан, кареа акзт дѣпѣ тоартеї е а Гїмназіѣлї ром. дела Беїзш дн Цара зпгѣреаскѣ, пѣ дн Блаж дѣпѣ кзт скріе D. Когѣлїчсѣпѣл.

2) *Prima Principia Latinae Grammaticae*, тїпѣрїтѣ дн Блаж, 1783, 8. регѣлеле лѣтїнещїе ши ромѣнеце кз літере лѣтїнещїі, іар' парадїгмеле ши кз зпгѣрѣце немѣщеце; тапѣал фоарте днтокміт пентрѣ прѣчї, дн каре ши днсѣши авторѣл ачестѣї артїкъл аѣ днвѣдат ши пѣлѣ дн аніі чеї маі дн коаче с'аѣ днтрѣвзїндат дн сѣоалеле портале де аічі. Кзткѣ ачастѣ Граматїкѣ деосевї ши дн лімба зпгѣреаскѣ ши дн чеа немѣсаскѣ, адѣвжнд ла фїещїекареа лімба ро-

* Ut hactenus vero a me ea est condita, tria jam vastissima, aliquot centenas philirae Complexa, explet in folio volumina.

тѣнеаскъ оар фі дат афаръ зиче авторѣл потіи 19 *), дн съ пѣпъ акѣм нѣ іам възѣт ѣрма, пічї ам азѣт, съ ю фіе възѣт алтѣл чїнева.

3) Катехістѣл чел таре къ дитре-вѣрї шї рѣспѣсѣрї, тїпѣрїт аколошї тот преатѣпчї, дн 8., кареле шї пѣпъ астѣзї се ѣрмеазѣ дн тоате скоалеле ѣпїте дїн Ардеал. Текстѣл е традѣс дїн немѣнце де Г, Шїнкаї, іар чїтѣдїїле дїн С. Скрїптѣрѣ дн поте маї тѣрзѣѣ де Вас. Немеш Дїректорѣл ѣртѣторїѣ ал ачелоранїї Скоале.

4) Арітметїкъ ромѣн. пре скѣрт, дн 8., де каре шї пѣпъ астѣзї се афлѣ де вѣнзаре ла Тїпографїеа Семїнарїѣлї де аїчї.

5) Бѣкоавпѣ ром. (къ слове шї літере) къ ѣпѣрѣще шї немѣнце, дн 8, тот аколо; дн копїлѣрїемї авѣїѣ ѣп ехемплар днсъ фѣрѣ вреокѣтева фої ла дн-чепѣт, каре дїн негрїже прѣпѣдїндѣсе, алтѣл п'ам маї възѣт де атѣпчї.

6) Ортографїе ром, къ літере лѣтї-пещї, скрісѣ маї днтѣїѣ пре сѣма едїторѣлї Атласѣлї Церїлор ѣпѣрѣщї Görgög шї апої деосевї тїпѣрїтѣ ла Бѣда, дн 8. Съ афлѣ дн Бїбліотека Семїнарїѣлї. Везі шї В. Пап де Тїпографїї.

Ц.

О С Ч Е Н Ъ

Din „Antonii“ dela Dumas.

A dela кѣтре Езѣненїе поетѣл.

*) Eadem hungarice et germanice separatim ibidem edi curavi, adjecta valachica ubique lingua.

Фѣрѣ дндїанлѣ, домпѣле, къ Дѣмнеа-та маї сѣвѣршѣдїї акѣм шї алт чева.

Езѣненїе.

Аша есте, doamna mea.

A dela.

Tot dın veakъл de тїжлок?

Езѣненїе.

Tot.

A dela,

Dar de че съ нѣ алепї ѣп сѣжет дїн тїжлокѣл содїетѣдїї поастре ачещї д'акѣм; адїкѣ дїн веакъл пострѣ?

Вїконтеса.

Ачеаста дї зїк шї еѣ дн тоате зїмеле шї дн тот часѣл. Фѣ лѣкрѣрї де акѣм, кѣчї маї тѣлѣт се їнтересеазѣ чїнева де персоапеле дїн веакъл пострѣ днѣврѣ-кате ка пої шї грїнд дн лїмба поастрѣ.

Баронѣл де Маршан.

Прїчина есте къ е маї лесне а лза дїн кронїк де кѣт дїн їмадїнагїе . . . а-коло гѣсеѣе чїнева фачерїле кам гата.

Езѣненїе.

Почїѣ зїче, къ кам аї кѣвѣнт.

Баронѣл де Маршан.

Ба кїар аша! съ везі че зїче Констїтѣдїонелѣл пентрѣ. . .

Езѣненїе.

Мѣлте прїчинї, де спѣс, тѣ опреск doamna mea, де а фаче ачеаста.

Вїконтеса.

Спѣнедїї дндрептѣрїле шї пої те вош жѣдека.

Езѣненїе.

O! doamnelor! ертадїмѣ съ въ спѣїѣ къ ар фї ѣп кѣрс де ворѣѣ преа серїос пентрѣ нїѣе аскѣлѣтѣторї дн рокїї де валшї дн тоалетѣ де данѣ.

Doamna de Камп-

Ба, нічі декъм; dămneата везі къ дпкъ нїменї нъ гъндеце ла dang. Шї апої пої тоате не окъпът фоарте де літературь. Нъ есте аша, Віконтесо?

Баронъла де Марсан.

Маї ръбдаці domnilor, dămneалї аре гънд съ шї арате тоате идеїе дп прекъвжптареа челї dın тѣїс опере а dămїсале.

Віконтеса.

Към? фачї прекъвжптаре?

Баронъла де Марсан.

Романтичїї тоді фак прекъвжптрї. Констїтѳіонелъла дї атїпцеа маї алатъ-ерї пентръ ачеаста к'ън дъх плъкът,

Адела.

Везі, domnъле, в'аї келтвїт апържндъте о време че'дї ар фї ажънс съ десвъ-ледїї о сістемъ дптреагъ.

Езценїе.

Де време че воїдї, пъмаї декът; еъ нъ тъ фак ръспъзпзътор де зржтъл че въ воїс прїчїнї . . . іатъ прїчїнеле че тъ опреск ла алецере: komedia есте о зггръ-віре а пъравърілор, іар drama а патїмілор. Революція трежнд прїп Франца а фъкът не тоді оаменї де о потрївъ, а аместекат рангъріле шї лѣ а dat твгълор тот зп фел де порт. Німік аствзї нъ поате део-сеїї не о враслъ dın алта. Нічі зп черк акъм шъ дпкїде дп сіне кътаре пъравърі саъ кътаре обїчеїбрї. Тот с'а аместекат; аша дар змвреле dın лок де въпселе; іар зпї згграв че воеще а фаче зп таблоъ дї треbbe въпселе, нъ змвре.

Адела.

Аша есте.

Баронъла де Марсан,
Дпсъ, Констїтѳіонелъла . . .

Езценїе фър' а'л аскълта.

Аша дар еъ зїчеам къ komedia пъравърілор с'ар фаче, дъпъ кїпъл ачеста, де нъ къ пепътїндъ, дар фоарте греа де а-дъс дптръ дпплїнїре. Съ венїт акъм ла drama патїмілор, дар шї ла ачеста о ал-тъ грезтате се дпфъдошазъ. Історїа не ласъ дптжпплърї адевърате каре сжпт а ле поастре дъпъ дрїтъл мощенїреї; еле сжпт непротестате; еле сжпт але поетъ-лї. Поетъла дпвіе не оаменї времїї тре-къте, дї дпвракъ къ хайїде лор, дї мїш-къ къ патемїле лор, не каре ел ле дп-пъдїнеазъ саъ ле спореще дъпъ вълфа ла каре драматїкъл воеще аї адъче. Де пѣ ам черка пої дпсъ дп мїжлокъл содїетъ-дїї поастре де акъм, съв фракъл постръ ачест чїзdateк а аръта іпїта отълї дп тоатъ голътатае еї . . . нїмїні нъ о ар къ-поаще . . . асетънареа дптре ероъ шї дп-тре партер есте преа mare; аналодіе преа апроане, шї прївїторъла каре ар зрта а-кторълзїкъ дпделецереа дп десвъліреа па-темїї сале, ар вої с'о опреаскъ аколо zндe ea с'а опрїт ла джпсъл; іар дака ар дп-трече сімдїчїзнеа шї прїчепереа лї . . . ел нъ о ар маї дпделеце шї ар zize: „нъ „е адевър, къчї еъ нъ сімд асфел; кжнд „фетееа не каре о їбеск, тъ дпшалъ, „негрешїт пътїмеск шї сѳер . . кжтъва „време . . . дар нічі о дпжзпгїз, нічі нъ „тъ отор . . . довадъ есте къ іатътъ.“ Ш'апої не джпгъ тоате ачестеа маї ада-оце неконтенїтеле стрїгърї. „Е къ пепъ-тїндъ!“ каре ла о мелодрамъ акоперъ шї сьвжршъск лавделе ачелор кждїва че маї порочїт саъ маї непорочїт zїдїдї фїнд де-кжт чеїмалдї, сімт къ патемїле сжпт тот ачелеа ла ал позспрезечелеа ка шї ла ал

чиніспреzechеlea ваек, ши къ ініма вате
к'ѣп сѣнце тот атѣт де фербінте свѣт зп
фрак де постав, ка ши свѣт о зea де оцел.

ЛЪКЪІТОРІІ ЪНГАРІЕІ *)

Нѣмърѣл лѣкѣиторіолор дін Ънгаріа нѣ-
маі, се сокотече рѣтѣнд ла 10 міліоане, ка-
ріі лѣкѣіеск дп 54 ораше крѣіенці слово-
де, дп 760 ораше нѣмаі привілеціате (ка-
ре адекъ нѣ фак ровоте, чі пльтеск нѣмаі
таксъ) ши дп 10,349 сате.

Нѣмърѣл Магіаріолор (дѣпъ лімбъ ши
націоналітате) нѣ се ціе токма кѣрат, дп-
зъ педѣасѣпра се поате сосоті ка ла треі
ши жѣмѣтате міліоане. — ши дп 12 Ко-
мітатѣрі авіа се афлъ кѣте зпѣл ічі коло.
Ши фіндкѣ магіарѣл пѣпъ акѣма п'аѣ преа
іѣбіт віаца орѣшенеаскѣ, де ачі есте кѣ
дп орашеле крѣіенці сінгѣр доаѣ, адекъ
Девреціпѣл ши Сатмар Неметі сѣпт лѣ-
кѣіте кѣрат де Магіарі.

Семіңціле славопещі лѣкѣеск дп Ън-
гаріа свѣт дескліпите нѣтірі, дпсѣ дптре
діалектеле лор есте о маре фрѣдінѣтате
оріціналъ, дп каре прічінъ се ши дпделег
маі зпшор дптре сіне, фѣрѣ а ши дпвѣца
діалектеле пріп школі — чі нѣмаі дп пѣ-
дінъ депріндеге. Дптр'ачеа поате фі, кѣ
ачелеаш семіңціі славоане ла алте інтере-
сѣрі ши обічѣсрі се деосівеск дптре сіне
маі мѣлт. Ла сімцііле славоане нѣмърѣл:
Словачіі парте маре дп Ънгаріа десѣс
(ла апс-норд); Вендіі ка врео 50,000;
Славопії сѣѣ кѣт се нѣтеск еі пе сіне
Шокді ши Бѣпівѣці; Кроаціі; Сѣр-
вїі (Рац) дп Бѣнат ши рѣспѣндіці дп
коміт: Арад, Бїхар, Ънг, Пенца, Алва,
Раав ш' а, маі пе зрѣтѣ Рѣші сѣѣ Рѣш-

пещі. Нѣмърѣл тотал а неамѣріолор сла-
вїче есе 4 міліоане маі віне.

Цермані сѣѣ немці лѣкѣіеск маі мѣлці
сѣѣ маі пѣдїні маі дп тоате комітатѣріле.
Імпонѣлаціа цінѣтѣлві нѣміт С ч е п ѣ с
(Ціне), прекѣт ши а четѣдїлор крѣіенці е-
сте парте маре де Немці; дпсѣ пе ла о-
рашеле кѣ бѣі с'аѣ аместекат кѣ славопї
кіар ши дп лімбъ. Ачі нѣ се каде а віта
пе Швабїі ашезаці ічі коло маі вѣртос
дп Бѣнат, а кѣрор сате віне ши фрѣмос
орѣндзіте кѣлѣторіѣл ле поате кѣпоаще
дп депѣртаре. Нѣмърѣл тотал а Церма-
ніолор трече ла 610 міі.

Нѣмърѣл Ромѣніолор дп Ънгаріа нѣ
цім пентрѣ че, есте маі рѣѣ кѣпоскѣт де-
кѣт ал тѣтѣрор челорлалте націі. Лѣжнд
шематїсѣмѣріле епїскопїолор ши матрїкѣлеле,
дп ачеле с'ар адевѣрі, кѣ нѣмърѣл ромѣ-
ніолор дп Ънгаріа есе апроане ла зп мі-
ліон. Еі лѣкѣеск маі кѣ сеамѣ дп коміта-
тѣріле хотѣрѣше кѣ Ардеалѣ (Бѣнат, Арад,
Бїхар, Марамѣрѣш ш.а.). Дп треі сѣѣ па-
трѣ комітатѣрі партеа чеа маі маре о фак
дѣпшіі.

Де ачі дпколо се маі афлъ дп Ънгаріа
Цінгарї, адекъ ромѣні дп Македонїа,
карїі дпсѣ вреаѣ а трече де Гречї, нѣ цїм
пентрѣ че; Армєні ка пегѣсторї ши арєп-
даторї; Пѣдїні Клементїні венїці дп Ал-
банїа ши маі пѣдїні Францозі ши Італїанї а-
шезаці пе ла сате дп Бѣнат ши дп Бач.
Жїдовїі се сокотеск азї дп Ънгаріа ка ла 190,000.
Цїганї фѣзреск ши мѣзїкѣ. Маі сѣпт ши алте
корїтѣрі де націі, пекаре нѣ ши знде сѣ ле нѣ-
мерї. Дѣпъ релїціі лѣкѣиторїі се дпнѣрѣеск каш
ама: Романо-католїчї 5,300,000; Грєко-зпндї
730,000; Евангелїко-лѣстеранї 950,000 Реформаци
1,500,000; Грєко-песнїдї 1,300,000; Мозаїчї 190,000.
Дп ачесте 10 міліоане, трѣіеск 9 міліоане кѣ еко-
номїа кѣпнѣлві пї а вітелор; тоате челеалте
месерїі се поартѣ нѣмаі де кѣлѣр зп міліон.

Негодѣл Ънгарїеі токма нѣ преа е стрѣлѣнїтѣ
спре пїлдѣ: Ънгаріа вінде дѣпъ де 1½ міліон
фїорїні, дар кѣпнѣлѣр вѣмѣлѣкрїі десѣте де 5 мі-
ліоане фїор. Фрѣзмосѣ економїе!

*) Ам дорї, ка датѣріле ачі дпнѣртѣшїте сѣ
фіе десѣл де сїгѣре. Ред.